

12 Haziran 2017

**-AKP DÖNEMİNDE KADINA BAKIŞ-
AKP ANLAYIŞININ KADINI HEDEF ALAN
SÖYLEMLERİNİN KRONOLOJİK RAPORU**

ZEYNEP ALTIOK

**CHP DOĞA VE İNSAN
HAKLARINDAN SORUMLU GENEL
BAŞKAN YARDIMCISI**

İZMİR MİLLETVEKİLİ

GİRİŞ

Akp iktidarında kadının sosyal statüsünde ve topluma katılımında sistemli ve bilinçli bir geriye gidiş söz konusudur. Cumhuriyet dönemine damga vuran bir dizi çağdaşlaşma ve gelişim hareketinin en büyük adımı kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel hayata erkekle eşit şekilde katılmasıyla ilgili devrim ve reformlarla sağlanmıştı.

Akp, Atatürk Cumhuriyeti'nin bu kazanımlarına karşın iktidarı sürecinde kadınları sosyal, siyasal ve ekonomik hayattan sistemli şekilde dışladı.

Kadınlar son 15 yılda ataerkil şiddetle baş başa bırakılarak hukuksal güvencelerini hızla yitirdi. Oysaki yirminci yüzyılın başında şu an demokrasinin beşiği olan Avrupa'da dahi kadının sosyal ve siyasal hayatta yeri yokken, Cumhuriyet Türkiye'si o dönemde kadının hakları konusunda devrim niteliğinde atılımlara imza atmış, kadınların hem siyasal hem sosyal hem de ekonomik hayata katılımı için seferber olmuştu. Bu seferberlikten bu yana geçen yaklaşık yüz yıllık zaman zarfında, dünyada kadın haklarına ilişkin modern ve çağdaş anlayış hızla ilerleme kaydetti.

Cumhuriyetin kurucusu Atatürk 1 Aralık 1923 yılında İzmir'de yaptığı konuşmada «**Bir toplum, cinslerden yalnız birinin yüzyılımızın gerektirdiklerini elde etmesiyle yetinirse, o toplum yarı yarıya zayıflamış olur. Bizim toplumumuzun uğradığı başarısızlıkların sebebi kadınlarımıza karşı ihmal ve kusurdur.**» diyor. Bu sözün söylenişinden 94 yıl sonra batılı ülkeler çağın gereği olarak bilim ilerledikçe insan hakları beyannamelerine oluşabilecek yeni hak ihlallerini engelleyici - genetik mühendisliğinin geldiği noktada insan klonlanmasını önlemek, organ ticaretini engellemek gibi - maddeler eklemek için çalışmalar yürütüldü. Biz kadın erkek cinsiyet eşitliği yerine fitrat eşitsizliğini konuşuyoruz bugünlerde.

Gelinen nokta içler acısı. "Yeni" Türkiye'de modernleşme; çağdaşlık ve batı demokrasileri karşısı geleneksel hatta hızla geriliyor. Bu gerileme iktidarın şiddet rejiminin nefret diliyle pekişerek eşitsizlikten de öte fiziksel şiddete dönüşüyor.

Bu durumu daha somut şekilde görmek, Cumhuriyet döneminde kadınlarla ilgili yapılan devrimlere ve bir asır sonra Akp iktidarının ülke kadınlarını getirdiği noktaya bakmakla mümkündür.

Cumhuriyet Dönemi, kadının kazandığı haklar 1923-1950 (*)

1926: Türk Medeni Kanunu'nu ile erkeğin çok eşliliği ve tek taraflı boşanmasına ilişkin düzenlemeler kaldırıldı, kadınlara boşanma hakkı, velayet hakkı ve malları üzerinde tasarruf hakkı tanındı.

1930: Kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanındı.

1930: Doğum izni düzenlendi.

1933: Kız çocuklarına mesleki eğitim vermek amacıyla Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü kuruldu.

1933: Köy Kanunu'nda değişiklik yapılarak kadınlara köylerde muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçilme hakları verildi.

1934: Anayasa değişikliği ile kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı.

FRANSA BU HAKKI 1944'DE VERDİ (TÜRKİYE'DEN 10 YIL SONRA)

İTALYA BU HAKKI 1948'DE VERDİ (TÜRKİYE'DEN 14 YIL SONRA)

İSVİÇRE BU HAKKI 1972'DE VERDİ (TÜRKİYE'DEN 38 YIL SONRA)

1936: İş Kanunu yürürlüğe girdi. Kadınların çalışma hayatına düzenleme getirildi.

1937: Kadınların yeraltında ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmasını yasaklayan 1935 tarihli 45 sayılı ILO sözleşmesi kabul edildi.

1945: Analık sigortası (doğum yardımı) 4772 sayılı yasa ile düzenlendi.

1949: Yaşlılık sigortasının kadın ve erkekler için eşit esaslara göre düzenlenmesi 5417 sayılı yasa ile sağlandı.

Dünya Ekonomik Forumu'nun (DEF) 2015 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu'nda da Türkiye her geçen gün daha da gerilere düşüyor. 2014'te 142 ülke arasında 125. sırada yer alan Türkiye, 2015'te 145 ülke arasında 130. sırada yer aldı.

Akp döneminde kadına yönelik şiddet yüzde 1400 arttı. Kadın cinayetlerinde sanıklara tahrik indirimi uygulamak mahkemelerde neredeyse bir ritüel haline geldi.

2002-2017 Ocak ayı arasındaki dönemde 14 binden fazla kadın cinayete kurban gitti. Yargı ise Akp döneminde korkunç kararlara imza attı. Küçük yaşta kız çocuklarının tecavüz davalarında "rızası vardı" kararları alındı. Mahkemeler tecavüzcü ve katil erkeklerin kravatına bakarak cezai indirim yaptı.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun (*) son verilerine göre:**

- Son beş yılda öldürülen kadınlardan 608'inin faili kocası veya eski kocasıydı
- 161'inin faili erkek arkadaşı veya eski erkek arkadaşıydı
- 213'ünün faili ailedeki erkekler (babası, oğlu, erkek kardeşi, damadı, kayınpederi) veya akrabasıydı

- Erkeklerin kadınları öldürmek için öne sürdüğü bahaneler ise şöyle: Aldatılma şüphesi, barışma isteğinin reddi, kadının ayrılma ya da boşanma isteği ve “namus ya da töre”
- 141’i şiddet ve taciz karşısında kadınların, güvenlikleri için resmi bir kuruma başvurmasına rağmen yaşandı
- 234 cinayet, ayrılık veya boşanma sürecinde işlendi
- Geçen yıllara oranla 2016 yılında kadın cinayetleri arttı, 328 kadın kardeşimiz hayatını kaybetti. Bu yıl kadın cinayetlerinin %50’si OHAL döneminde gerçekleşti. 2017 yılında kadın cinayetlerinde en yüksek rakamları görüyoruz. 2015 Mart ayında 28, 2016 Mart ayında 31 kadın öldürülmüşken, bu yıl Mart ayında tam 35 kadın kardeşimiz hayatını kaybetti.

‘Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’ndan derlenen bilgilere göre (**)**

- Her 10 evlenmiş kadından neredeyse 4’ü eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kalıyor. Türkiye genelinde kadınların yüzde 36’sı fiziksel şiddete, yüzde 12’si cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken, kadınların yüzde 38’i iki şiddet biçiminden en az birine maruz kaldığını söylüyor. Fiziksel şiddet her 10 kadının 1’inde gebelikte de devam ediyor.
- Kadınların (çocuk gelinler) yüzde 26’sı 18 yaşını tamamlamadan evlendiriliyor. Erken yaşta evlenen kadınların yarısı fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalıyor.
- Erken yaşta evlenen kadınların maruz kaldığı şiddet biçimleri arasında cinsel şiddetin oranı yüzde 19’la daha yüksek.
- Kadınların yüzde 9’u çocukluk döneminde (15 yaşından önce) cinsel istismara maruz kalıyor.
- Her 10 kadından 3’ü hayatında en az 1 kez ısrarlı takibe (stalking) maruz kalıyor. Ölüm ve zarar verme tehdidi içeren takip biçimlerinin failleri, daha çok eski eşler ve birlikte olunan erkekler.
- Özellikle kadınları ve çocukları disipline etmek amacıyla şiddet uygulanması toplumun kabul ettiği ve normal karşıladığı bir durum olarak ortaya çıkıyor.
- Kadınların haklarının bilincinde olmalarının, itaat etmemelerinin şiddeti tetiklediği erkeklerce dile getiriliyor.
- Şiddet uygulayan erkekler genellikle aldıkları cezaları hak etmediklerini düşünüyor ve ceza almalarının nedenini, eşleri başta olmak üzere diğer kişilere yüklüyor.
- Kadınların yüzde 80’den fazlası, evlilik yaşı, nikah türü ve mal paylaşımına ilişkin kanun maddelerini biliyor. Buna karşılık yüzde 60’ı kadının çalışmak için eşinden izin almasının gerekmediğinden habersiz.
- Kanun uygulayıcıları koruma yasalarını tam olarak bilmiyor.

(*)<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1584/17173.pdf>

(**)<http://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/169436-turkiye-cinsiyet-esitliginde-130-siraya-geriledi>

(***)<https://kadincinayetlerini-durduracagiz.net/veriler/2786/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2016-yili-raporu>

(****)<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>

AKP İKTİDARI DÖNEMİNDE KADINA YÖNELİK SÖYLEMLER

Dinci, milliyetçi, ırkçı, işçi düşmanı, eril ve hükmeden olmak... İşte Türkiye’de kadına yönelik şiddet esas olarak kaynağını bu ruhtan alıyor. Kadın asla düzenin dışına çıkmamalı. Sokakta devletin, geleneklerin, evde kocasının, babasının, işyerinde patronunun... **Bu yüzden faşizan kitle ruhu ile kadına yönelik şiddet arasında doğrudan bir ilişki var. Bu yüzden Türkiye’de güç kaybetmeyen AKP rejimi ile gerilemeyen şiddet istatistikleri ve hak ihlalleri arasında doğrudan ilişki var.** Bu yüzden parlamento çatısı altında bile AKP Milletvekili Bülent Arınç tarafından bir kadın milletvekiline **“Hanımefendi bir sus, bir kadın olarak sus”** denebiliyor. Ve işte bu yüzden AKP bugün bu ruhu ve bu güruhu uyandırıp Silvanlı’ların evlerine, duvarlarına **“Biz geldik kızlar yok mu?”** yazıyor, yazabiliyor. Şiddet rejimi, faşizm aşama aşama inşa ediliyor. Bu rejimi bedelini de en fazla kadınlar ödüyor.

Bu geri gidişe su taşıyan, ayrımcılığı ve şiddeti meşrulaştıran AKP iktidarının taşıyıcı fikri kimin ağzında ne şekilde vücut bulmuş örnekleyelim:

1. Erdoğan, Belediye Başkanlığı döneminde “Bana bir keresinde bir gazeteci geldi, karşıma geçti. Bacak bacak üstüne attı. Makyaj çantasını çıkardı, sanki benimle alay ediyor. O zaman da il başkanımym. Kaşlarını, sağını solunu pudralamaya başladı. ‘Sayın başkan siz makyaja da karşısınız’ dedi. ‘Ben kullanmam, sizin herhalde ihtiyacınız var’ dedim. Şaşırdı. **‘Hani var ya, kaportası dökük araçlar olur. Makyaj yaparlar. Boyarlar. Bizim kaporta sağlam, makyaja ihtiyacımız yok’** dedim. ¹(1996)

2. Adalet Bakanı Cemil Çiçek’in Yüksek Danışmanı, Çankaya Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Doğan Soyaslan, TBMM Adalet Komisyonu Alt Komisyonu’nda gerçekleşen TCK toplantısında tecavüzde evlenme koşuluyla ceza indiriminin tasarıda kalması gerektiğini savunarak **“Kimse, bakire olmayan biriyle evlenmek istemez. Türk toplumunda tecavüze uğrayan kıza, ‘Madem başına bu iş geldi, evlen’ derler. Bu toplumda, kız kardeşini kaçırıp tecavüz edeni, onunla evlenmezse takır takır vuruyorlar. Bunun aksini söyleyen de sahtekardır. Kaçıran kişi ırzına geçtiği kızla evlenince daha iyi olmuyor mu? Bekareti bozulduysa onunla evlenilmeli. Evlenince de cezadan kurtulmalı.”** dedi.² (22 Ocak 2003)

3. TCK yasa tasarısı hazırlama komitesi başkanlığını yürüten Ord. Prof. Sulhi Dönmezer tasarıda eleştirilen “Namus indirimi”, “Bekaretin ağırlaştırıcı neden sayılması” ve “Evlilikte tecavüz” gibi konulara 19 Kasım 2003 tarihinde Bahçeşehir Üniversitesi’nde verdiği konferans sırasında değindi ve evlilik içi tecavüz hakkında **“Bu sorunlar aile içinde halledilmeli. Özgürlükçüyüz diye evlilik içinde zorla ırza geçmeyi suç sayarsanız iftiraların önü alnamaz. Bu suç sayılırsa karısı uyurken, cinsel şehvetini karısının üzerinde gideren bir erkek de tecavüzcü sayılır. Kadın**

¹ <http://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/erdogan-icin-1903-liralik-makyaj-masrafi-1188505/>

² <http://www.milliyet.com.tr/kimse-b-kire-olmayan--biriyle-evlenmek-istemez/siyaset/haberdetayarsiv/23.10.2003/21856/default.htm>

kalktığında 'benim rızamı almamıştı' diye mahkemeye koşabilir." Dedi.³ (19 Kasım 2003)

4. Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, AKP Kocaeli İl Kadın Kolları Teşkilatı'nca düzenlenen Dünya Kadınlar Günü Dayanışma Çayı'nda **"Türk hanımları evinin süsüdür"** dedi.⁴ (27 Mart 2005)

5. AKP Çankırı Milletvekili Hikmet Özdemir **"Cehennemlik olanlar da bana gösterildi, çoğunun kadın olduğunu gördüm."** yazılı kitapçık dağıttı. "Kırk Hadis-i Şerif" adlı kitapçıkta kadınların "cehennemlik" olduğu, ancak beş vakit namaz kılıp kocasına itaat ederse cennete gidebileceği ifadeleri yer alıyor.⁵ (23 Temmuz 2006)

6. Akp'li Tuzla Belediyesi'nin yeni evlenen çiftlere verdiği, Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hamdi Döndüren'in yazdığı "Delilleriyle Aile İlmihali" isimli kitapta nikah, boşanma, mahremiyetler, kadın ve çocuk haklarına ilişkin kadını toplumsal ve ekonomik hayattan dışlayan görüşler yer alırken **"Kadına iz bırakmadan dayak atmak mübah"** denildi.⁶ (2 Mayıs 2006)

7. Akp Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat, **"Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kadınları, feminist ideolojinin kölesi olmadılar, olmayacaklardır."** dedi.⁷ (4 Mayıs 2008)

8. Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu kendisinden iş isteyen kadınlara **"Evdeki işler yetmiyor mu?"** dedi.⁸ (13 Mart 2009)

9. Devlet Bakanı Mehmet Şimşek **"Kadınlar iş aradığı için işsizlik artıyor"** dedi.⁹ (20 Mart 2009)

10. İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, Münevver Karabulut cinayeti hakkında **"Kızlarına sahip çıksalarmış"** dedi.¹⁰ (28 Nisan 2009)

11. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan partisinin Ankara İl Kongresinde Münevver Karabulut cinayeti ile ilgili **"Yalnız bırakılan ya davulcuya ya zurnacıya"** dedi.¹¹ (20 Temmuz 2009)

³ <http://m.internethaber.com/evlilikte-irza-gecmek-suc-sayilmasin-1047190h.htm>

⁴ <http://www.radikal.com.tr/turkiye/bir-ev-susu-turk-kadini-742145/>

⁵ <http://www.hurriyet.com.tr/tbmm-de-kadin-cehennemlik-brosuru-4401015>

⁶ <http://arsiv.sabah.com.tr/2006/05/02/gun120.html>

⁷ <http://www.milliyet.com.tr/akp-nin-kadinlari-feminist-ideolojinin-kolesi-olmadi-siyaset-524138/>

⁸ <http://www.hurriyet.com.tr/bakan-eroglundan-is-isteyen-kadina-garip-cevap-11196061>

⁹ <http://www.hurriyet.com.tr/simsek-e-bakilirsa-issizlik-kadınlar-yuzunden-artiyor-11240874>

¹⁰ <http://www.milliyet.com.tr/erdogan-dan-soke-eden-munevver--yorumu--siyaset-1119465/>

¹¹ <http://www.ntv.com.tr/turkiye/basbakan-ne-demek-istedi,9U4ySR8L1kOUWJBRTixWZQ>

12. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, kapatılan DTP'li Mardin Milletvekili Emine Ayna'yı kastederek, "**Çok garip bir yaratık. Allah akıl fikir versin**" dedi.¹² (22 Aralık 2009)

13. Recep Tayyip Erdoğan kadın örgütleriyle yaptığı toplantıda "**Kadın-Erkek eşitliğine inanmıyorum, Kadından anneliği çıkarırsanız geriye kutsal bir şey kalmaz**" dedi.¹³ (18 Temmuz 2010)

14. Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürü Hasan Albayrak devlet yurtlarında kız öğrencilerin saat 21.00'dan sonra kilit altında tutulmasını savunarak, "**Ben o saatte kız çocuğunun başı boş sokakta dolaşmasını doğru bulmuyorum. Kız çocuğunun barda ne işi var**" dedi.¹⁴ (25 Kasım 2010)

15. Akp'li Milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulan ve "hadım yası" olarak nitelendirilen "cinsel saldırı suçu ile çocuklara ve reşit olmayana tecavülden yargılananların hadım edilmesini" öngören tasarıya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Orhan Çeker "**Sorunun odağında kim var? Kadın var. Kardeşim sen dekolte giyinirsen bu tür çirkinliklerle karşılaşman sürpriz olmayacaktır. Tahrik ettikten sonra sonucundan şikayet etmen makul değildir**" dedi.¹⁵ (16 Şubat 2011)

16. Tayyip Erdoğan, Büyük Anadolu Otelinde düzenlenen Türk Metal Sendikası 16. Kadın Kurultayı'nda "**Kadına şiddet abartılıyor**" dedi.¹⁶ (7 Mart 2011)

17. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Derneği (KOBİDER) Genel Başkanı Nurettin Özgenç, 8 Mart vesilesiyle yaptığı açıklamada "**Fiş prize eşit değildir. Kadın erkek eşitliği safsatadan ibarettir**" dedi.¹⁷ (8 Mart 2011)

18. Ordu'nun Ünye ilçesinde, AKP Ünye İlçe Tanıtım ve Medya Başkanı Süleyman Demirci sosyal paylaşım sitesi Facebook'taki sayfasına, başı açık kadınlar için "**Örtüsüz kadın perdesiz eve benzer. Perdesiz ev ya satılıktır ya da kiralıktır**" dedi.¹⁸ (10 Mart 2011)

19. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün danışmanı Yusuf Müftüoğlu "**Ne yalan söyleyeyim, yılbaşının hemen ertesi günlerinde gazetelerde kutlamalar sırasındaki taciz haberlerini okumak hoşuma gidiyor**" dedi.¹⁹
(13 Mayıs 2011)

¹² <http://www.hurriyet.com.tr/arinctan-emine-aynaya-yaratik-benzetmesi-13268650>

¹³ <http://www.gazetevatan.com/-kadinla-erkek-esit-olamaz---318006-siyaset/>

¹⁴ <http://www.internethaber.com/universiteli-kizin-barda-ne-isi-var-311099h.htm>

¹⁵ http://www.ntv.com.tr/turkiye/dekolte-giyene-tecavuz-ederler,_eRMoRXPmK6Trvf7Gw1fcQ

¹⁶ <http://www.ntv.com.tr/turkiye/erdogan-kadina-siddet-abartiliyor,vxrU0MJbEEWvr4B2PuFyFQ>

¹⁷ <http://haber.sol.org.tr/kadinin-gunlugu/kadin-erkek-esitligi-safsatadan-ibarettir-haberi-40058>

¹⁸ <http://www.milliyet.com.tr/akp-li-yonetici-ortusuz-kadin-satiliktir--siyaset-1362426/>

¹⁹ <http://www.gazetevatan.com/gul-un-danismanindan-sok-sozler-377053-gundem/>

20. Akp'li Fatih ve Eyüp Belediyesinin aile danışmanı Sibel Üresin "**Çok eşlilik yasal olsun**" dedi.²⁰ (24 Mayıs 2011)
21. Tayyip Erdoğan, Hopa'daki olayları protesto etmek için tank üzerine çıkan ve polis müdahalesi sonucu kalçası kırılan Halkevleri Merkez Yürütme Kurulu üyesi Dilşat Aktaş hakkında "**O kadın, kız mıdır kadın mıdır?**" dedi.²¹ (4 Haziran 2011)
22. Özerk Diyanet Vakıf Çalışanları Birliği Sendikası (DİN-BİR-SEN) Genel Başkanı Lütfi Şenocak, şiddet gören kadının tek tuşla polisi çağırmasının evlilik kurumuna zarar vereceğini söyledi.²² (3 Ağustos 2011)
23. Çorum Kargı'daki kız çocuklarının okula gönderilme oranları ile ilgili yorum yapan AKP'li Meclisi Üyesi Erhan Ekmekçi, "**Kızlarımız okuyor ama bu seferde erkeklerimizi evlendirecek kız bulamıyoruz**" dedi.²³ (5 Şubat 2012)
24. Tayyip Erdoğan, sezeryanla doğuma karşı olan bir başbakan olduğunu, kürtajı bir cinayet olarak gördüğünü söyledi.²⁴ (25 Mayıs 2012)
25. Sağlık Bakanı Recep Akdağ: "**Tecavüze uğrayan doğursun gerekirse devlet bakar**" dedi.²⁵ (31 Mayıs 2012)
26. TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı ve AK Parti Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün, tecavüze uğrayan kadınların doğurması gerektiğini savunarak, "**Bosna'da tecavüze uğrayan kadınlar doğurdu. Anne karnında o bebekler öldürülseydi, tecavüzcülerin yaptığından çok daha büyük bir dram, suç ortaya çıkacaktı**" dedi.²⁶ (31 Mayıs 2012)
27. AKP Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can kadına yönelik şiddet tasarısının görüşüldüğü TBMM Genel Kurulunda "**Erkeğin otoritesini, egemenliğini kiralım derken feminizme de davetiye çıkarmamak gerekir**" dedi.²⁷ (7 Mart 2012)
28. Tayyip Erdoğan Diyarbakır'da kürtaj tartışması ile ilgili, 'Benim bedenim, benim kararım' tepkisine "**Feminist kesim bunun propagandasını yapıyor**" dedi.²⁸ (2 Haziran 2012)

²⁰ <http://www.hurriyet.com.tr/cok-eslilik-yasal-olsun-17863104>

²¹ <http://t24.com.tr/haber/kiz-mi-kadin-mi-diyen-erdogana-buyuk-tepki,149108>

²² <http://haber.sol.org.tr/kadinin-gunlugu/tamam-lutfi-senocak-sacmaliyor-ama-haberi-45121>

²³ <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/kizlar-okuyor-ama-bu-sefer-erkekleri-evlendiremiyoruz-haberi-51256>

²⁴ <http://www.milliyet.com.tr/erdogan-kurtaj-bir-cinayettir-siyaset-1545254/>

²⁵ <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/saglik-bakani-imama-uydu-tecavuze-ugrayan-dogursun-gerekirse-devlet-bakar-haberi>

²⁶ <http://www.aksam.com.tr/guncel/tecavuze-ugrayan-da-kurtaj-yaptirmamali--118800h/haber-118800>

²⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/feminizme-davetiye-cikmasin-20079315>

²⁸ <http://www.ntv.com.tr/turkiye/erdogan-benim-bedenim-diyenler-feminist,dYdfRB4ul0uxKJHXthZiWA>

29. Akp'li Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek Samanyolu Tv'de **"Kadın ahlaklı olsun kürtaj yapmak zorunda kalmasın. Anası tecavüze uğruyorsa neden çocuk ölsün? Anası ölsün"** dedi.²⁹ (2 Haziran 2012)

30. Polis Akademisi başkanı Remzi Fındıklı 'Hasıl-ı kelam' adlı kitabına **"Erkeğin göbeklisi kadının da bebelisi makbuldür. Kadının cihadı, eşiyle güzel geçinmesidir. İşin eve, avradın ere, paranın da ele yakını makbuldür. Bal arıdan, kavga karıdan olur. 15'inde kız ya erde, ya yerde olmalıdır"** İfadelerini kullandı.³⁰ (10 Temmuz 2012)

31. Başbakan Yardımcısı Bülent Arın. Bülent Arınç, **"BDP'lileri nasıl kadın sayıyorsunuz? Her biri polis iteliyor, tokat atıyor, her biri otobüs üzerine çıkıp acayip şeyler söylüyor"** dedi.³¹ (18 Eylül 2012)

32. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç CHP'li Aylin Nazlıaka için **"Kürtaj meselesi konuşulurken siz öyle bir söz sarf ettiniz ki benim yüzüm kıpkırmızı oldu. Bir evli, bir bayan, çocuğu olan milletvekili kendisi ile ilgili bir organını nasıl böyle açıkça konuşabilir"** diyerek, 'vajina' kelimesinden rahatsız olduğunu söyledi.³² (12 Aralık 2012)

33. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin kadına yönelik şiddet konusunda algıda seçicilik olduğunu söyleyerek, **"Medya olaylar büyüyormuş gibi bir algıya neden oluyor"** dedi.³³ (18 Mayıs 2013)

34. AKP Tokat Milletvekili Zeyid Aslan, kendisine TBMM kulisindeki uyuyan fotoğraflarını soran kadın gazetecilere **"Ben de sizin bacak aranızı çekip gazeteye bastırırsam"** dedi.³⁴ (11 Temmuz 2013)

35. Ömer Tuğrul İnançer, TRT 1'de hamile kadınlar hakkında **"Hamile kadınların sokakta gezmesi doğru değil"** dedi.³⁵ (25 Temmuz 2013)

36. AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, sunucu Gözde Kansu'nun kıyafetini eleştirerek, **"Bir hanım, aşırı dekolte ile bir yere giderse kabul edilebilir mi? Bir sunucu öyle bir kıyafet giymiş ki olmaz böyle kardeşim"** diyerek Kansu'nun işsiz kalmasına neden oldu.³⁶ (7 Ekim 2013)

37. Recep Tayyip Erdoğan **"Biz kızların erkeklerin devletin yurtlarında karışık olarak kalmasına müsaade etmedik etmiyoruz"** dedi.³⁷ (5 Kasım 2013)

²⁹ <http://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/akp-doneminde-kadin-467398/>

³⁰ <http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/hasan-cemal/-erkegin-gobeklisi-kadinin-bebelisi-makbuldur--1565062/>

³¹ <https://bianet.org/bianet/siyaset/140927-bu-yekten-kadin-dusmanligi>

³² <http://www.milliyet.com.tr/iste-tutanaklarla-vajina-tartismasi-siyaset-1640964/>

³³ <http://www.birgun.net/haber-detay/iktidar-siddeti-mesrulastiriyor-102321.html>

³⁴ <http://www.hurriyet.com.tr/zeyid-aslandan-kadin-gazetecilere-ben-de-sizin-bacak-aranizi-ceksem-23706918>

³⁵ <http://www.haberturk.com/polemik/haber/863521-hamile-kadinin-sokakta-gezmesi-uygun-degildir>

³⁶ <http://www.milliyet.com.tr/veliaht-ta-kiyafet-krizi/magazin/detay/1774346/default.htm>

³⁷ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/111967/Erdogan_in_sozlerinden_biz_bunlari_anladik.html

38. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamasında, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, kadınlara hitaben **"Sizler burada eğleneceksiniz. Fazla konuşmak istemiyorum. Özellikle evlerde bizlerin her şeyini siz bayanlar topluyorsunuz. Onun için sizlere gerçekten çok şey borçluyuz. Allah sizlerden razı olsun"** dedi.³⁸ (8 Mart 2014)

39. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, **"Kadın iffetli olacak. Mahrem namahrem bilecek. Herkesin içerisinde kahkaha atmayacak, bütün hareketlerinde cazibedar olmayacak"** dedi.³⁹ (28 Temmuz 2014)

40. Bülent Arınç kadınlara yönelik **"O konuşmaktan bir kısım alınmış. Sadece kadınlar kahkaha atmasın dediysem akıl dışı bir iş yapmışımdır. Ama orada ahlak kurallarıyla ilgili bir konuşma yaptım. Kocasını bırakıp tatile çıkanlar, direği gördüğünde dayanamayıp direğe çıkanlar... Böyle bir hayatın içinde siz olabilirsiniz, size kızmanın ötesinde acıyabilirim."** dedi.⁴⁰ (30 Temmuz 2014)

41. Başbakan Erdoğan, Malatya mitinginde gazeteci Amberin Zaman'ı hedef göstererek **"Oradan da gazeteci kılıklı bir militan çıkmış, edepsiz bir kadın, 'Müslüman ülkede bunu beklemek zor değil mi' diyor. Haddini bil haddini. Eline vermişler bir kalem, gazete köşesinde yazıyorsun. Çıkıyorlar seni işte bu malum Doğan grubunun televizyonuna, oradan da saygısızca yüzde 99'u Müslüman olan bu halka hakaret ediyorsun"** dedi.⁴¹ (7 Ağustos 2014)

42. Tayyip Erdoğan: **"Kadın-erkek eşitliği fitrata ters"**⁴² (24 Kasım 2014)

43. Sosyal Doku Vakfı Başkanı Nureddin Yıldız, **"Bir kadının çalışmayı tercih ederek fuhuşa hazırlık yapmış oluyor"** dedi.⁴³ (5 Aralık 2014)

44. Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, 2015 yılının ilk bebeğini ziyaret ettiği sırada **"Annelerin, annelik kariyerinin dışında bir başka kariyeri merkeze almamaları gerekir"** dedi.⁴⁴ (1 Ocak 2015)

45. Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı tarafından kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin çalıştayda konuşan Vali Hüseyin Aksoy: **"Şiddete uğrayan sadece kadınlar değil, zaman zaman erkekler de şiddete uğruyor. Eşinden veya başka bir tarafta şiddete uğrayan erkeklerin ŞÖNİM'lere başvurduğunu biliyoruz. Önceki dönemlerde, şiddete uğrayıp karakola başvuran kadınlarımıza 'Kocandır, sever**

³⁸ <http://bianet.org/bianet/kadin/154000-gokcek-evlerde-her-seyi-siz-bayanlar-topluyorsunuz-allah-razi-olsun>

³⁹ <http://t24.com.tr/haber/son-bir-yilda-haberlere-yansiyen-cinsiyetci-soylemler,278332>

⁴⁰ <http://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/bulent-arinctan-bu-kez-de-direk-dansi-cikisi-567171/>

⁴¹ <http://t24.com.tr/haber/erdogandan-gazeteciye-haddini-bil-edepsiz-kadin,266929>

⁴² http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/11/141124_kadininfiltrati_erdogan

⁴³ <http://t24.com.tr/haber/bir-kadin-calismayi-tecih-ederek-fuhusa-hazirlik-yapmis-olur,279432>

⁴⁴ <http://www.diken.com.tr/yilin-ilk-cinsiyetci-aciklamasi-dustu-bakan-muezzinogluna-gore-kadinin-kariyeri-annelik-olmalı/>

de döver de' nasihat edilerek gönderilirdi. Bugün artık bu yapılmıyor. Türkiye'de şiddet konusunda çok önemli bir değişimin yaşandığını görüyoruz” dedi.⁴⁵ (21 Ocak 2015)

46. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Aysenur İslam, Ensar Vakfı Ankara Şubesi'nde yaptığı konuşmasında kadına karşı şiddete gösterilen tepkilerin abartıldığını ima ederek **“Kadına karşı şiddeti ülkemizdekini sağır sultan bile duyuyor”** dedi.⁴⁶ (2 Ocak 2015)

47. TBMM Kadına Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun görüşmelerine AKP Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk **“Kadın siyasette olmak istiyorsa önce 'erkek' gibi hak edecek”** dedi.⁴⁷ (12 Şubat 2015)

48. TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonu üyesi AK Parti'li İsmet Uçma **“Diziler yapacaksınız. Oralarda yenge dayı ilişkilerinde hiçbir sınır gözetmeyeceksiniz. Hiçbir sınırlama tanımayacaksınız. Sonra tecavüzler artıyor diyeceksiniz. E ne bekliyorsunuz? Rüzgar eken fitına biçer. Bunda hiç kuşkunuz olmasın”** dedi. ⁴⁸ (19 Şubat 2015)

49. Akp İstanbul Milletvekili Oktay Saral **“Hanımefendiye dokunmak yanlış ama hanım da hanımlığını bilmeli”** dedi.⁴⁹ (25 Şubat 2015)

50. AKP İstanbul 3.bölgeden 9.sırada aday gösterilen ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde Erdoğan için 'Dombra' şarkısını değiştirerek yazan Uğur Işılak, katıldığı bir televizyon programında **“Kadının fitratında erkeğe köle olmak var”** dedi.⁵⁰ (9 Nisan 2015)

51. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, kendisini sırtlarını dönerek protesto eden İğdırlı kadınlar için **“Şimdi geliyorum çok enteresan şurada bir grup, affedersiniz edebim müsaade etmiyor tabii de, sırtlarını dönerek işaret yapıyorlar. Şimdi ne anlama geldiği belli de, tabii edebimiz müsaade etmez”** dedi.⁵¹ (1 Haziran 2015)

52. Ahmet Davutoğlu'nun eşi Sare Davutoğlu Milliyet'e verdiği bir röportajda **“Kadına yönelik şiddet büyütülüyor”** dedi.⁵² (10 Temmuz 2015)

⁴⁵ <http://bianet.org/bianet/toplum/182375-erdogan-in-ve-akp-nin-14-yillik-yasam-tarzina-mudahaleleri>

⁴⁶ <http://www.diken.com.tr/aile-bakani-islam-in-derdine-bak-kadin-cinayetlerini-sagir-sultan-bile-duyuyor/>

⁴⁷ <http://www.sanalbasin.com/akpden-kadin-acilimi-kadin-siyasette-olmak-istiyorsa-once-erkek-gibi-hak-edecek-8620976/>

⁴⁸ <https://www.haberler.com/ak-partili-ucma-dizi-yapacaksin-sonra-da-tecavuz-6981386-haberi/>

⁴⁹ <http://www.hurriyet.com.tr/oktay-saral-hanımefendiye-dokunmak-yanlis-ama-hanim-da-hanımligini-bilmeli-28289922>

⁵⁰ http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/248019/AKP_nin_adayi_Ugur_Isilak__Kadının_fitratında_köle_olmak_var.html

⁵¹ <http://t24.com.tr/haber/erdogandan-protestocu-kadınlara-affedersiniz-sırtlarını-donmusler-ne-anlama-geldigi-belli,298455>

⁵² http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/319261/Sare_Davutoglu__Kadına_siddet_büyütülüyor.html

53. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, TBMM Genel Kurulu'nda HDP Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'a **“Hanımefendi sus, bir kadın olarak sus...”** dedi.⁵³ (29 Temmuz 2015)

54. AKP'nin Urfa mitinginde konuşan Başbakan Ahmet Davutoğlu, **“Şimdi işiniz, maaşınız var, aşınız var. Ne kaldı? Eş kaldı eş. Biz bu toprakların insanların bereketlenmesini istiyoruz, çoğalmasını ama aynı zamanda iş gücü sahibi olmasını da istiyoruz. Eş lazım dediğinizde önce annenize, babanıza gideceksiniz inşallah onlar size hayırlı bir eş bulacak. Bulamazsa bize başvuracaksınız”** dedi.⁵⁴ (22 Ekim 2015)

55. Meclis'te boşanmaları araştırmak için kurulan komisyonunun toplantısında AKP Isparta vekili Sait Yüce, sunum yapmak için davet edilen Eşitlik İzleme Kadın Grubu'ndan (EŞİTİZ) avukat Hülya Gülbahar'a **“Konumunuzu bilerek konuşun”, “Gidin dışarıda konuşun”, “Ben sana haddini bildirmeye çalışıyorum”** gibi ifadeler kullandı.⁵⁵ (19 Şubat 2016)

56. Trabzon'un Of İlçesi'nde AKP'li Belediye Başkan Vekili Halil Alireisoğlu, afet ve acil durumlara ilgili eğitim veren müftülük çalışanı Ayşe Yılmaz'ın konuşmasına, **“Sen kimsin de bize vaaz veriyorsun? Bu kadın nereden çıktı? Bu ne iş. Erkekler kadınlardan vaiz mi almış? Bizim kadınlardan alacağımız eğitime ihtiyacımız yok”** diye bağırды ve mikrofonu kapattı.⁵⁶ (3 Nisan 2016)

57. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, **“Anneliği reddeden, evini çekip çevirmekten vazgeçen bir kadın, iş dünyasında istediği kadar başarılı olsun eksiktir, yarımır”** dedi.⁵⁷ (5 Haziran 2016)

58. AKP'li Kütahya Belediyesi yeni evlenen çiftlere eğitim amacıyla, bir dönem Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde din görevlisi olarak çalışmış Hasan Çalışkan'ın kaleme aldığı ve kadını ikinci sınıf insan gösteren "Evlilik ve Aile Hayatı" isimli kitabı dağıttı. Kitapta: **‘Bu usullere uyulmazsa doğacak çocuk ahmak olur’, ‘Sevişirken konuşursan çocuğun kekeme olur’, ‘Kadın ev işinde ve kocasının hizmetini görmede maharetli olmalıdır’** gibi kadını tamamen yok sayan bir anlayış sergilendi.⁵⁸ (15 Aralık 2016)

⁵³ <http://www.hurriyet.com.tr/bulent-arinctan-nursel-aydogan-a-bir-kadin-olarak-sus-29679948>

⁵⁴ <http://www.aljazeera.com.tr/haber/davutoglu-aileniz-es-bulamazsa-bize-basvuracaksiniz>

⁵⁵ <http://bianet.org/kurdi/siyaset/172288-akp-li-vekilden-kadin-avukata-ben-sana-haddini-bildirmeye-calisiyorum>

⁵⁶ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/509377/_Kadından_alacagimiz_egitime_ihtiyacimiz_yok_.html

⁵⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/erdogan-anneligi-reddeden-kadin-eksiktir-yarimdir-40113493>

⁵⁸ <https://www.evrensel.net/haber/299782/nikah-masasinda-erkege-kole-ol-ogudu>

59. AKP'li Gaziantep Şahinbey Belediyesi, "Aile Saadeti" isimli bir kitap dağıttı. Muhammed Saki Erol isimli "Menzilci lideri" tarafından yazılan kitapta, kadınların "**nasıl dövülmesi gerektiği**" anlatıldı.⁵⁹ (9 Şubat 2017)

⁵⁹ <http://www.birgun.net/haber-detay/akp-li-belediyenin-dagittigi-skandal-kitap-azgin-kadini-bosamadan-once-korkutun-dovun-146237.html>